

Teknokentlerdeki Faaliyetlerin Vergilendirilmesi

Hazırlayanlar
Ömer USTABULUT
Vergi Denetmeni

Günümüzde devletler hem teknolojiyi geliştirmek, hem de bu alanda yatırım yapacak şirketleri teşvik ederek, kalkınmayı kalıcı yatırımlara yönlendirmektedirler. Elbette yapılacak en iyi yatırım teknolojiye ve tabii ki insana olmalıdır. Bu amaçla Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu çıkarılmıştır. 6 Temmuz 2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan 4691 sayılı kanunla "üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayiinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkanı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin

ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamak" amaçlanmıştır.

Bu amaçla ODTÜ Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuştur. Kanunun 4. maddesine istinaden kurulan firmaların bölge olarak belirlenen arazilerde başka amaçla faaliyette bulunamayacakları belirtilmiştir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 8. maddesinde destek ve muafiyetler açıklanmıştır. Buna göre;

Bölgelerin kurulması için gerekli arazi temini, altyapı ve idare binası ile ilgili giderlerin yönetici şirketlerce karşılanamayan kısmı yardım amacıyla Bakanlık bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere karşılanabilir.

Yönetici şirket, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Atık su tesisi işleten bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz.

Bölgede yer alan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım ve AR-GE'ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların faaliyete geçirilmesinden itibaren beş yıl süre gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır. Bakanlar Kurulu, seçilen, hedef alınan, belirli teknolojik alanlar ve ürünler için on yıla kadar süreyi uzatabilir.

Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve AR-GE personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri Bölgenin kuruluş tarihinden itibaren on yıl süre ile her türlü vergiden istisnadır.

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince bu Bölgelerde AR-GE faaliyetlerinde bulunan kişi, kurum veya kuruluşlara makbuz karşılığı sponsor olarak yapılan bağış ve yardımlar toplamı 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin (2) numaralı bendi ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin (6) numaralı bendinde belirtilen oran ve esaslar dahilinde indirim tabi tutulur.

Kanunun 10. maddesinde; Bu kanun kapsamı Bölgelerdeki faaliyetlerde; 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 832 sayılı Sayıştay Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz, denilmektedir.

Geçici 1. maddesinde; Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kuruluşu Bakanlıkça onaylanmış teknoparklar, bu kanun hükümlerine uymak kaydıyla, bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle Bölge kabul edilir ve Kanunun sağla-

diğı tüm muafiyet ve desteklerden istifade ederler; denilmek suretiyle daha önce faaliyete geçen firmalarında kanunun getirdiği kolaylıklardan faydalanması imkanı getirilmiştir.

Kanun koyucu bu muafiyet ve istisnalarla teknokentlerin gerek kurulmasını ve gerekse buralarda faaliyet gösteren firmaların sayısını artırıp yazılım ve teknolojiye yatırım yapmasını teşvik etmeyi amaçlamıştır.

4691 sayılı kanuna göre gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen teknokentlerdeki faaliyetleri ve münhasıran bu bölgelerdeki yazılım ve AR-GE'ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları herhangi bir şekilde gelir ve kurumlar vergisine tabi olmayacaktır. Ancak firmaların gerek bu bölgeler dışındaki faaliyetleri ve gerekse bu bölgelerdeki diğer faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları istisna kapsamında değildir.

Gelir Vergisi Kanunu 89/2 maddesine göre; Genel bütçeye dahil idarelere... Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara, ... Özel ve tüzel kişiler tarafından makbuz karşılığı yapılan bağış ve yardımlar yıllık beyannameyle bildirilecek gelirden indirilebilir (bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5 ini, kalkınmada öncelikli yreler için % 10'unu aşarsa fazlası indirilmez)

Kurumlar Vergisi Kanunun 14. maddesi 6. bendi Gelir Vergisi Kanunu ile paralel düzenlenmiş olup, ... bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5'ine kadar olan kısmı, kurum kazancının tespitinde hasılattan indirilebilir, denilmektedir.

Buna göre teknokentlerdeki AR-GE ve yazılım faaliyetinde bulunulması halinde firmalar gelir ve kurumlar vergisi açısından 5 yıl süreyle müstesnadır. Bakanlar Kurulu, seçilen, hedef alınan, belirli teknolojik alanlar ve ürünler için on yıla kadar süreyi uzatabilir.

Bölgede alışan araştırmacı, yazılımcı ve AR-GE personelinin bu görevleri ile ilgili cretleri, Bölgenin kuruluş tarihinden itibaren on yıl süre ile her türlü vergiden istisnadır.

Firmaların bu Bölgelerdeki kazançlarına istisna uygulanabilmesi için, ka-

zançlarının münhasıran bu Bölgelerdeki AR-GE (araştırma, geliştirme) ve yazılım faaliyetlerinden elde edilmelidir. Muhasebeleri de, Bölge dışında da faaliyetleri varsa bu kazançlarını da ayrı takip etmelerini sağlayacak şekilde tutulmalıdır. Bölge dışı faaliyetleri, faiz vb. gelirleri varsa bunların istisna kapsamında olmadığı açıktır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinden Bölge dışında da faaliyet gösterenlerin muhasebelerini bölge ve bölge dışı olarak takip edebilmeleri için ayrı defter tutmaları ve ayrı belge bastırmaları da imkan dahilinde olup Bakanlığında görüşü bu doğrultudadır.

Teknolojinin gelişmesi ve AR-GE yatırımlarını artırmayı amaçlayan kanun henüz çok yeni olup, uygulamanın çok yerinde olduğunu ve yaygınlaşmasını dilediğimizi belirtelim. Başta da söylediğimiz gibi en iyi yatırım insana yapılan yatırımdır.